

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorum Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Sed in lege domini voluntas eius, & in lege eius meditabitur die ac nocte.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

IN PSALMVM PRIMVM.

sed eadem impietate pestilentes, & ad nostra ueniendo, Cathedram pestilentie possident, qui opinionibus Philosophorum, traditionibus hominum, consilijs capitum suorum replēt Ecclesiam Christi, opprimuntque miseras animas, omisso interim uerbo dei, quo solo pascitur, uiuit, seruatur anima. Quo fit, ut homines alia iusticiam ignorent, quae operibus paratur, haec autem est impietas & peccatum coram deo. Impossibile est enim, ut sine periculo, opera legum doceas quarūcūque, nisi meliore parte doctrinae & maiore studio prius fidem docueris in Christum, Paulus. xi. cap. ad Ro. fidem fundat, & quinque capitulis, deinde mores superaddidit. Ad Galathas quinque fidem, uno & sexto mores docet. Sic & in alijs quoque epistolis facit: Christus in Euangelio, non nisi fidem querit.

Opera legum sine fine non docenda.

Sed in lege domini uoluntas eius, & in lege eius meditabitur die ac nocte.

Grammatica Theologica.

Legem domini (ut semel scias) uident ubique longissime latissimeque distingas, a legibus quorumlibet hominum, totaque cura obserues, ne in unum casus hos utraque confusa (ut fit per pestilentiae doctores) te miserrime perdant, dum uel ex lege faciunt traditionem hominum, aut ex traditione hominum legem dei. Exemplis id ostendemus, Lex domini est, Honora patrem & matrem. Ex hac lege Pharisei fecerunt hanc traditionem: Munus quod ad altare offertur, melius est quam quod parentibus datur, ut legis Matthaei, xv. Rursum sic deo in uero mandato contempto, alio mandato suo proprio eum honorant ex lege sua, legem dei statuentes. Lauari manus cum manducas, seniores tradiderunt: At seniores non audire, id ipsum est, ac deum non audire. Itaque dicit ibidem, Hypocrite bene prophetauit de uobis Isaias: Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum longe est a me, sine causa autem colunt me, docentes doctrinas & mandata hominum. Sic hodie inualuit ut uocem Pontificum & Romanae curiae, solum audiendam cum tremore, audacter pronuncient, interim omnibus dei mandatis, etiam irritis, nedum contemptis, nec ab illis hominum magis quam ab illis ipsis Curiae uocem tremendam iactantibus, denique perduxerunt has impiissimas superstitiones in eas angustias, ut reperiantur passim sacrificuli, qui peccatum mortale arbitrentur, si sine stola, sine manipulo, aut alia obseruatione omittant sacrificium. Quod si in Canone missae lapsi sint, uel inuiti, summum piaculum est, Sed pudet me recensere, & alia sacerdotum & religionis forum ridicula conscientiarum terculamenta, Cum interim si libidine, ira, inuidia, auaricia, superbia, multorum annorum tempore perierint, ac deum contempserint, ne sentiant quidem.

Contra statuta humana.

Voluntatem, primum hic neque pro potentia, neque pro stertere illo habitu, quem recentiores Theologi ex Aristotele inuenerunt, ad subuertendam intelligentiam scripturae. Item neque pro actu, quam ex ea potentia & habitu elici dicunt. Non habet uniuersa natura humana hanc uoluntatem, sed de caelo ueniat, necesse est. Cum enim humana natura sit intenta & prona ad malum, ut diuina dicit autoritas, Genesis. viij. Lex uero domini sit bona, sancta, iusta; Sequitur quod uoluntas hominum sit aduersaria legi, odiat legem, fugiat legem. Quod si quandoque timore poenae, aut concupiscentia promissi, simulet se diligere legem, manet tamen intus semper odium legis, nec potest eam gratuito diligere, non enim diligit, quia bona est lex, sed quia sibi commoda.

A iij quod

Est autem uoluntas hæc, purum illud beneplacitum cordis, ac uoluptas quædam in lege, quæ non querit quid lex præmittat, nec quid minetur, sed solum id quod lex sancta, iusta, bona est. Est ergo non modo amor legis, sed etiã amans delectatio in lege, quã nullis prosperitatibus, nullisq; aduersitatibus possit mutari & princeps eius tollere ac uincere, sed per inopiã, infamiã, crucẽ, mortem, infernũ, uictrix perumpit, in aduersitatibus enim maxime eminet.

Voluntas seruilis, Mercenaria gratuita.

Venit autem hæc uoluntas ex fide in deum, per Iesum Christum, ceterum uoluntas, quæ motu pœnarum extorquetur, seruilis est & uiolenta, quæ autem cupiditate præmiorum allicitur, mercenaria est & simulata. Illa autem liberalis, gratuita, hilaris, unde Christi populus, נדבתי Nedaboth hebraice, spontanei, uoluntarij, liberales uocantur. Ex quibus omnibus liquet, qd hic plalmus nisi de solo Christo intelligatur, speculum & meta est, ad quam nitendum se beato uiro, cum nullus sit in hac uita, cui non aliquid huius uoluntatis dedit, propter legem & uoluntatem membrorum contrariam illi, ut Apostolus Rom. vij. queritur, quæ iuxta Theologiam crucifigenda est, iuxta Philosophiam uero pro uirtute habenda.

Meditari in lege domini docetur hoc loco.

loco.

Non occides.

Meditari dicunt id esse quod differere, disputare, & omnino uerbis exercere, ut psal. xxxvj. Os iusti meditabitur sapientiã. Hinc b. Aug. in sua translatione habet, Garrere, pulchra sane metaphora, qd ut garritus auiũ est exercitium, ita hominis (cuius est proprium officium sermocinari) exercitium sit sermocinatio in lege dñi, sed & poeta meditari hoc modo accipit: Syluestrem tenui medicorũ arundine musam. Nõ possum satis digne huius uerbi uim & gratiam commendare, cõsistit enim hæc meditatio primũ in obseruatione intẽta uerborum legis, deinde in collatione mutua diuersarum scripturarum, quæ est quantum iucunda uenatio, immo lusus ceruorum in saltu, Vbi dominus præparauit uos, & reuelari condensa. Ex his enim præcedet tandem eruditio in lege domini, ad populũ sermo. Exempli gratia: Non occides, si perfunctorie tractet, frigidum uerbum est, & iuxta literarum sonum opus homicidij prohibere audies. At siste & obserua, quia non dicit: Non occidat manus tua, sed noli. Quid autem es tu? Anima & corpus, habes tot uires in utroq; manum, linguam, oculos, mentem, uoluntatem, Quãdo ergo tu occidere prohiberis, nonne iam neq; manu, neq; lingua, neq; uoluntate occidere doceris? quicqd enim horum occiderit, tu occidis. Non ergo irascendum, nõ male uolendum, nõ maledicendum, non detrahendum, non facie auertendum, nõ contemnendum, non noceri optandum, sed contra, amãdum, benedicendum, beneficiendum. Quid ergo? nempe, Non occidas, erit id quod non sis amarus & iracundus, sed dulcis ac humanus pximo tuo. Tum uide, quot loca scripturæ de charitate, mititate, suauiate, beneuolentiã, bonitate, benignitate, doceant, quæ si adduxeris, nõne pulchre garristi, & meditatus es in lege dñi tuis?

Die & nocte, siue ad literam accipias, siue tropo quodam pro assidue, aut al legorice, pro tempore aduersitatis & prosperitatis nihil refert. Nã & dormiens iustus, legem domini amat & cogitat.

Voluntas in lege domini.

Dicit ergo, Beato huic uiro erit uoluntas sua in lege domini, proflus nihil uidebit, amabit, odiet, bonorum, malorum uie, sed hac uoluntate proflus sua per omnia creata eleuabitur. Quid igitur mirum, si beatus sit, qui cœlesti hac uoluntate præditus, nihil eorum sapit, in quibus colliduntur stulti beatitudinis æstimatores? tum quia per hanc uoluntatem, iam unum cum uerbo dei factus (siquidẽ amor unit amantem & amatum) necesse est, ut gustatq; bonum, suauem,

suave, purum, sanctum, mirabile sit uerbum dei, summum scilicet bonum, quod illi gustare non possunt, qui uel manu uel lingua, tantum sunt in lege, uoluntate autem in foridibus rerummersi. Sunt enim multi garruli de lege domini multa loquentes, multa simulantes, multa quoque cogitantes, sed nondum amantes. Non dicit: Beatus uir cuius lingua in lege domini, non cuius manus, non cuius mens aut speculatio, quibus inflantur & palpant seipsos, quasi iam sancti & salui sint.

Porro uita hæc, tota uoluntas est hominis. Non est enim metuendum, ne uoluntas ea sit tota uita pij. ullo alio membro extra legem sit, qui uoluntate hac, uita fonte, & capite in illa fuerit, quo enim amor fertur, huc sequuntur & cor & corpus. In quo iterum uide, contrariam piorum & impiorum conuersationem. Impij suam iusticiam incipiunt ab extra, & tædunt ad intra. Primum, opus simulant, deinde & uerbum, postea & cogitationem exercent, & hoc eorum summum fastigium, tum mox aliorum magistri, quicquid cogitant, dicunt, faciunt, sanctum ac diuinum esse uolunt, cum ad hanc secretam uoluntatem nunquam peruenierint. Pij incipiunt ab intra, a sancta hac uoluntate, tum sequitur meditatio, tandem & opus extra, post hæc doctrina aliorum, ut uidebimus.

Et in lege eius meditabitur die ac nocte. Non est sine damnatione meditatio, nisi prior sit uoluntas, amor ipse per se docebit meditari. Verum hæc uoluntas desperatis nobis de uiribus nostris per humilem in Christo fidem de celo (ut dixi) petenda est. Hoc bene nota: Mos est & natura omnibus amantibus, de suis amoribus libenter garrere, cantare, fingere, componere, ludere, item libenter eadem audire. Ideoque & huic amatori beato uiro, suus amor, lex domini semper in ore, semper in corde, semper (si potest) in aure est, Qui enim ex deo est, uerba dei audit, Cantabiles mihi erant, inquit, iustificationes tuae in loco peregrinationis meae. Et iterum: Et meditabor in iustificationibus tuis semper.

At qui siliquas porcorum uersant, qui de rebus naturalibus, de opinionibus hominum, de præbendis, de dignitatibus, de potestate, ac prius legibus Ecclesiarum, & infinitis his nugis garrunt die ac nocte, putas beati sunt uiri? immo longe inferiores, quam qui de puellarum amoribus, aut Poetarum fabulis garrunt, hi enim sciunt se stulte agere, & aliquando poenitere possunt. Illi uero prudentes & sancte sese agere putantes, impietati suae immoriuntur. Et tandem iuxta sua, summam sibi iniuriam & iniquitatem cumulasse, frustra poenitebunt. Non enim in lege domini meditantur.

Et erit tanquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo.

Dixi, Beatitudinem huius uiri esse absconditam in spiritu, in deo, ita ut nisi fide aut experientia cognosci non possit. Hoc esse uerum liquide scies. Si uoluntatem eius aestimes, in qua sola sua beatitudo est, Non in diuitijs, non in honoribus, non in iusticijs ac uirtutibus suis, non denique in ullo bono, quod (excepta hac uoluntate legis) intus & extra hominem nominari possit, Quin potius in contrarijs, in paupertate, in contemptu, in stulticia, & omnibus malis, quae intra & extra hominem nominari possunt, ita, ut quem hic Propheta beatum prædicat, hunc mundus omnium suffragijs, solum omnium miserimum iudicat, sicut in Christo horum beatorum capite & exemplari uidit Isaias, dicens eum nouissimum uirorum, Non enim potest mundus & princeps eius eum hominem

Voluntas ea sit tota uita pij.

Lex dei primum amanda, deinde meditata.

Notabile.

Amor legis dei beatificat.

Optimus uirorum nouissimus.

A iij tolerare,